

**VNG
KENNISDAG**

30 juni 2025
Congrescentrum 1931, Den Bosch

 Academie

1

1

Workshop
klimaatrechtvaardigheid

Hoe pas je rechtvaardigheid concreet toe in
klimaatopgaves, nu en later?

Presentatie VNG Kennisdag
30 juni 2025

2

2

Welkom en introductie

Anna Hiemstra
KIN Pharos

Michelle ter Haar
Gemeente Rotterdam

Lisa Mandemaker
Stichting Toekomstbeeld der
Techniek

Rosemarie van Ham
Gemeente Rotterdam

Jade Clemens
Number Five Foundation

Wessel Ganzevoort
Tilburg University
Alliantie rechtvaardige
Energietransitie

Joyce Browne
Umcu
ACT Werkprogramma

2/7/25 3

3

Welkom en introductie

**WE ZITTEN
ALLEMAAL IN
DEZELFDE STORM,
MAAR NIET IN
DEZELFDE BOOT**

4

WP 1 van de ACT Werkprogramma Klimaatrechtvaardigheid

Presentatie VNG Kennisdag
30 juni 2025

5

Charisma Hehakaya
Onderzoeker

Daphina Misiedjan
Adviseur

Juliette Mattijsen
Onderzoeker

Roel Vermeulen
Adviseur

WP1 Team

Marthe Singelenberg
Onderzoekerr

Dat Nguyen
Coördinator

Joyce Browne
Onderzoeker/adviseur

6

6

Vormen van rechtvaardigheid

- **Erkenningsrechtvaardigheid:** worden alle groepen, en met name kwetsbare of gemarginaliseerde groepen, erkend, beschouwd en betrokken?
- **Procedurele rechtvaardigheid:** zijn besluitvormingsprocessen eerlijk en inclusief, met aandacht voor alle belangen?
- **Distributieve rechtvaardigheid:** worden risico's/kosten en baten eerlijk verdeeld?
- **Herstelrechtvaardigheid:** worden eerdere onrechtvaardigheden gecorrigeerd of gecompenseerd
- **Structurele rechtvaardigheid:** worden systemische barrières aangepakt?

Publications

European Environment Agency

Delivering justice in sustainability transitions

The EU is committed to a just and inclusive future of living well within planetary boundaries. To reach the sustainable future, society must go through processes of transition that improve the quality of life of current and future generations. Sustainability transitions must lead to wellbeing for both people and other species, while respecting ecological boundaries and addressing existing injustices linked to environmental degradation and climate change. At the same time, there is a need to make sure that the policies enacted to achieve sustainability do not create new inequalities or exacerbate existing ones. This briefing note presents a conceptual framework to support the development of just and equitable sustainability transition policies.

Publications - Delivering justice in sustainability transitions | Delivering justice in sustainability transitions

2/7/25 7

7

Definitie klimaatrechtvaardigheid na literatuurstudie en de workshops

Onder klimaatrechtvaardigheid verstaan wij het waarborgen van eerlijkheid bij het voorkomen, aanpakken en herstellen van de gevolgen van klimaatverandering, biodiversiteitsverlies en ecologische ontwrichting. Dit moet gebeuren via een inclusief proces dat op gelijke wijze rekening houdt met de belangen, behoeften, risico's, mogelijkheden, kansen en beperkingen van iedereen en alles — menselijk en niet-menselijk — met erkenning van het verleden, het heden en de toekomst.

8

8

Helpt u ons verder?

Binnen het ACT-project van KIN doen wij onderzoek naar klimaatrechtvaardigheid — zowel in theorie als in de praktijk. In een reeks workshops hebben we vanuit verschillende perspectieven samengewerkt aan een gedeelde definitie van dit complexe begrip.

Op basis daarvan zijn we tot de volgende voorlopige definitie gekomen:

"Onder klimaatrechtvaardigheid verstaan wij het waarborgen van eerlijkheid bij het voorkomen, aanpakken en herstellen van de gevolgen van klimaatverandering, biodiversiteitsverlies en ecologische ontwrichting. Dit moet gebeuren via een inclusief proces dat op gelijke wijze rekening houdt met de belangen, behoeften, risico's, mogelijkheden, kansen en beperkingen van iedereen en alles — menselijk en niet-menselijk — met erkenning van het verleden, het heden en de toekomst."

Om deze definitie verder te verfijnen, horen we graag uw mening. Wilt u een korte vragenlijst invullen door middel van de QR code? Het kost slechts een paar minuten van uw tijd, en uw input is van grote waarde voor ons onderzoek.

Alvast hartelijk dank namens ons onderzoeksteam!

Invoegen > Koptekst en voettekst

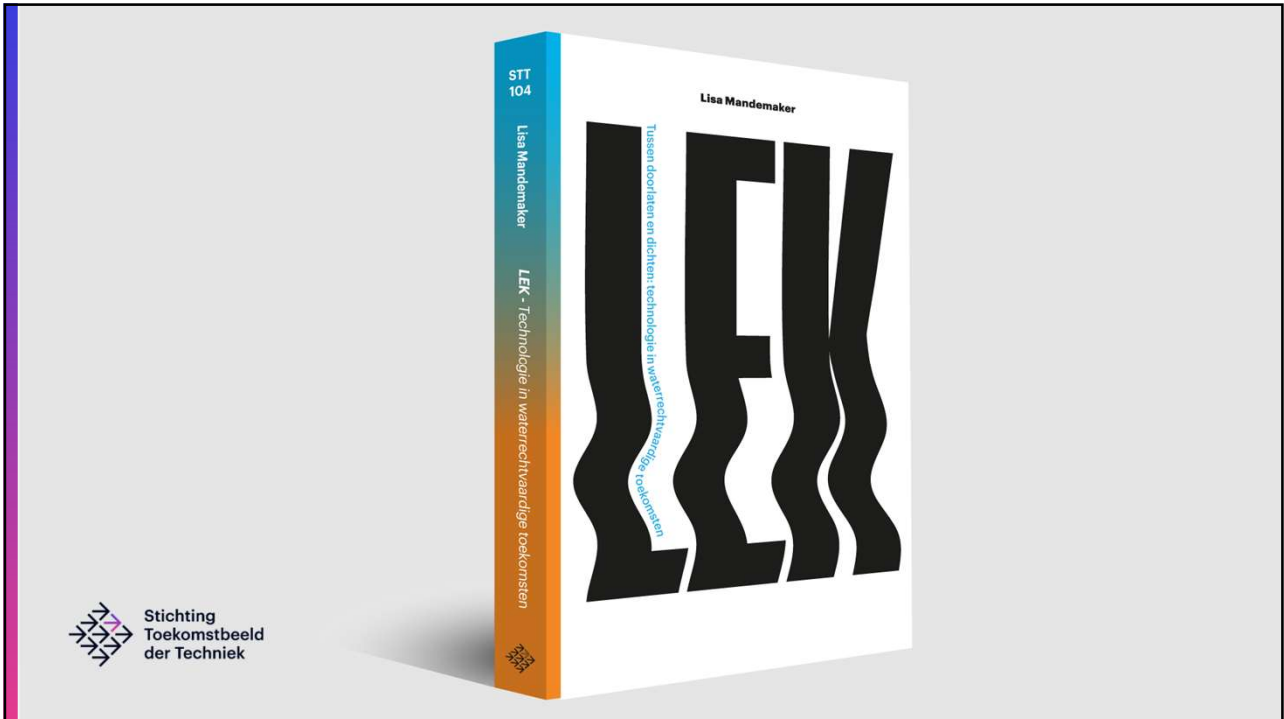
2/7/25 9

9

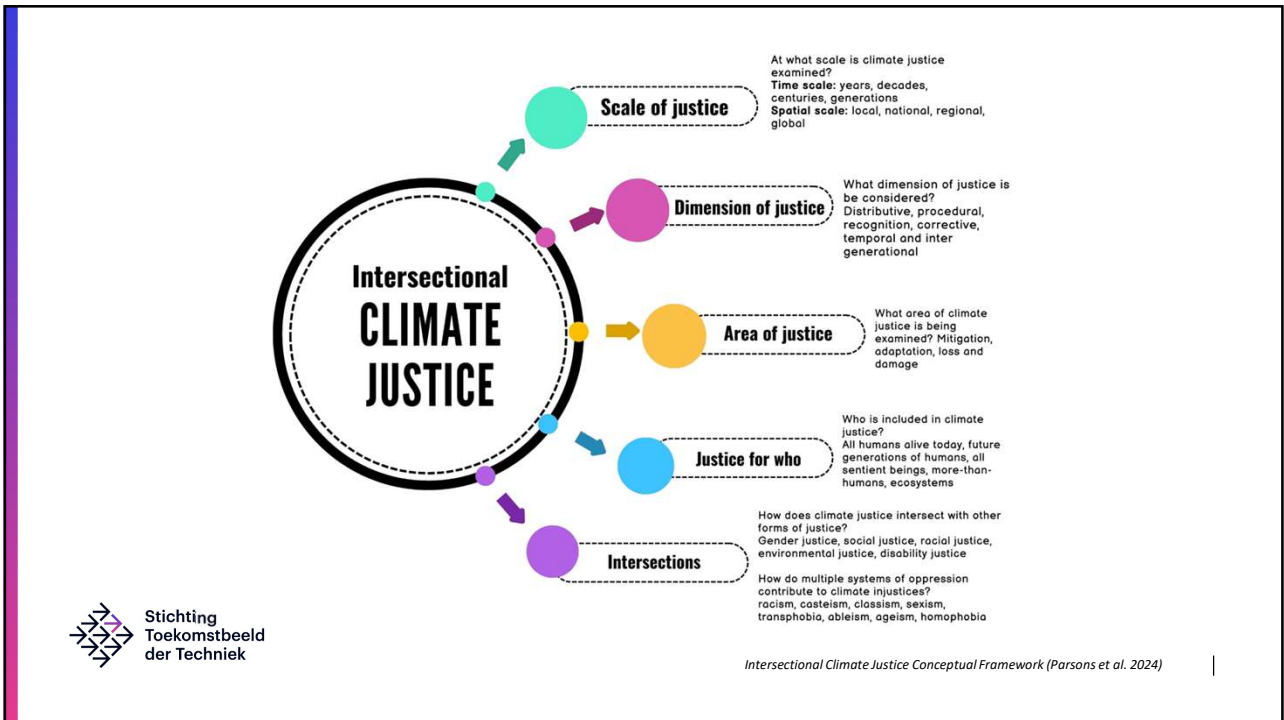
- Toekomstonderzoeker, STT

Lisa Mandemaker

10

11

12

Scenario archetypes

Voortzetting

Neergang

Beheersing

Transformatie

Copenhagen Institute for Future Studies (2025)

13

Scenario archetypes

Onttrekken

Overloop

Poreus

Vloeibaar

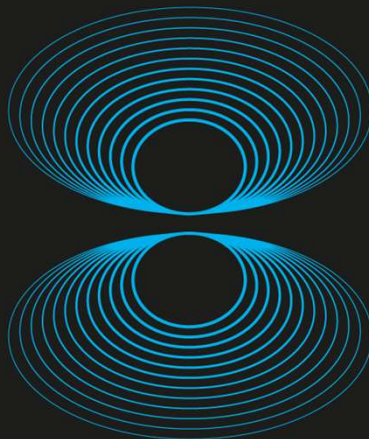
14

Onttrekken

Verdelende rechtvaardigheid

Water als hulpbron

Hightech

Stichting
Toekomstbeeld
der Techniek

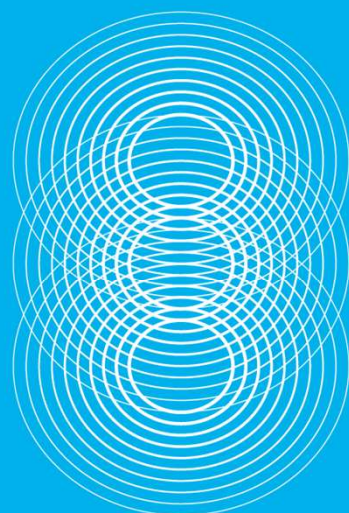
15

Overloop

Herstellende rechtvaardigheid

Water als actor

Lowtech + hightech

Stichting
Toekomstbeeld
der Techniek

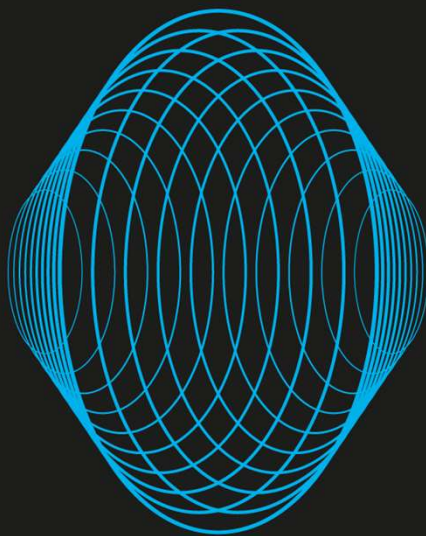
16

Poreus

Herstellende en procedurele
rechtvaardigheid

Water als gemeenschappelijk goed

Lowtech

Stichting
Toekomstbeeld
der Techniek

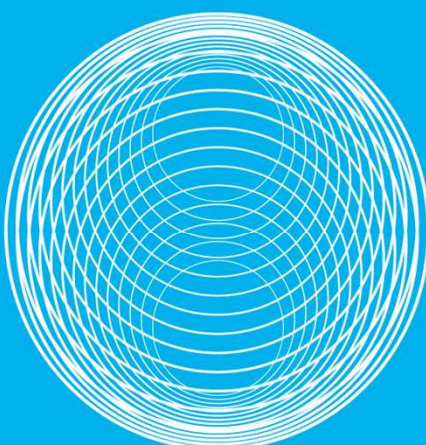
17

Vloeibaar

Procedurele en intergenerationale
rechtvaardigheid

Water als medebeslisser en gids

Hightech

Stichting
Toekomstbeeld
der Techniek

18

